

הנדון: מיסוי פנסיוני היערכות לקראת תום שנת 2008

כמידי שנה, שמח אני להפיץ חוזר מקצועי שסייע לכם להיערך טוב יותר לקראת תום השנה.

תיקון 3 לחוק קופות הגמל

- בתחילת השנה נכנס לתוקף תיקון 3 לחוק קופות הגמל. מדובר בתיקון מהותי שיש לו השלכות רבות על מבנה החיסכון הפנסיוני בישראל.
- הרעיון המרכזי שעומד מאחורי תיקון החוק הינו לאפשר חיסכון פנסיוני במסלול קצבה בלבד, תוך דחיית ההחלטה על אופן משיכת הכספים (האם בסכום חד-פעמי או בדרך של קצבה) לגיל פרישה.
- בשל כך, בוטל מעמדן של קופות הגמל לתגמולים (קופות גמל הוניות) והן הפכו לקופות גמל לא משלמות לקצבה (דהיינו, קופת הגמל לתגמולים הפכו מינואר 2008 לקופות גמל לא משלמות לקצבה). ביטול המעמד כאמור מתייחס אך ורק להפקדות מינואר 2008. המשמעות הנה כי הפקדות עד דצמבר 2007 נחשבות להפקדות בקופות גמל לתגמולים ללא כל שינוי (ראה/י בהמשך).
- קופת גמל לא משלמת לקצבה הנה קופת גמל שהעמית אינו יכול למשוך ממנה כספים במישרין (למעט כספי פיצויים במועד הפרישה או את כל הכספים במקרה פטירה חלילה), אלא באמצעות העברתם תחילה לקופת גמל משלמת לקצבה (כגון קרן פנסיה או ביטוח מנהלים לקצבה). אולם, קיימת כעת הצעת חוק ולפיה אם סך הצבירה בקופת גמל לא משלמת לקצבה לא תעלה על 40,000 ש"ח, ניתן יהיה למשוך את הכספים ישירות ממנה מבלי להעבירם תחילה לקופת גמל משלמת לקצבה.
- ככלל, משיכת הכספים שהופקדו בקופות גמל משנת 2008 תיעשה בדרך של קצבה בלבד עד 3,850 ש"ח לחודש ("קצבת מינימום"). דהיינו, כל עוד הקצבה של העמית לא עלתה על 3,850 ש"ח לחודש, הוא יוכל למשוך את הכספים שהופקדו עבורו בקופה משנת 2008 כקצבה בלבד.
- אולם, אם לעמית נצברה כבר קצבה של לפחות 3,850 ש"ח לחודש ממקורות אחרים (כגון מקרן פנסיה, מביטוח מנהלים או מפנסיה תקציבית), הוא יוכל לבחור האם למשוך מהכספים שהופקדו עבורו בקופה משנת 2008 קצבה חודשית נוספת או לקבלם בסכום חד-פעמי (היוון קצבה). צפוי תיקון חוק בשנת 2025 שיקבע שעד קצבה של 9,000 ש"ח לחודש לא ישולם מס ולכן העמית יוכל לקבל קצבה או להוון קצבה גבוהה יחסית ללא מס. אולם, כיום פטור זה עדיין לא קיים והנו נמוך משמעותית¹.

¹ לא תמיד מגיע פטור לקצבה שהרי הדבר תלוי האם הפורש קיבל גם פיצויים פטורים ממס. בשל מורכבות הנושא, אני ממליץ כי בסמוך למועד הפרישה הפורש ייפנה לייעוץ ביחס למסלול הפרישה המועדף והמתאים ביותר שבו חבות המס הנה הנמוכה ביותר.

- חשוב להדגיש כי הוראות החוק החדשות שקובעות כי יש למשוך תחילה קצבה עד 3,850 ש"ח לחודש חלות רק על סכומים חדשים שהופקדו משנת 2008. משכך, על הסכומים שהופקדו עד דצמבר 2007 (לרבות התשואות שייצברו בגינם), ימשיכו לחול כל אותם כללים הקבועים בחוק והמתייחסים לסכומים אלה. המשמעות הנה כי סכומים אלה ניתנים למשיכה הונית פטורה ממס בהתאם לכללים הקבועים בחוק.
- עוד יש לזכור כי אין יותר משמעות למיסוי תשואות הנצברות על הפקדות חדשות מינואר 2008 בקופות גמל לא משלמות לקצבה שהרי לעניין דיני המס אלה קופות גמל לקצבה עליהן לא חלות הוראות תיקון 132 לפקודה (ועדת רבינוביץ').
- עמית שפורש מעבודה ומותיר בקופת גמל לא משלמת לקצבה את כספי התגמולים שהופקדו עד דצמבר 2007 – כספים אלה ימשיכו להיחשב לכספי קופת גמל לתגמולים, על כל המשתמע מכך. המשמעות הנה כי כספים אלה ניתנים למשיכה הונית פטורה ממס בהתאם לכללים הקבועים בחוק.
- לעומת זאת, עמית שפורש מעבודה ומותיר בקופת גמל לא משלמת לקצבה את כספי הפיצויים (לאחר תשלום המס בגינם) – כספים אלה ייחשבו לכספים חדשים שהופקדו בקופת גמל לא משלמת לקצבה, על כל המשתמע מכך. המשמעות הנה כי הכסף לא יהיה "נוזל" בכל רגע נתון והעמית יוכל למשכו בגיל פרישה בדרך של קצבה בלבד בהתאם לכללים שהוזכרו לעיל. חשוב להדגיש כי הוראות אלה יחולו גם על עמית שהגיע לגיל פרישה ומעוניין להותיר את כספי הפיצויים בקופה. אולם, אם העמית הותיר את כספי הפיצויים בקופה עד 30.6.2008 הוא רשאי לבקש למשוך את כספו בחזרה בניכוי המס החל על התשואות בלבד. הוראה זו אפשרית ובלבד שנתקבלה בקשה כאמור על ידי העמית עד 31.12.2008.
- מכאן, עמית שפורש מעבודה ושנצברו לו כספי פיצויים בקופת גמל לא משלמת לקצבה צריך לקבל החלטה – האם למשוך את הפיצויים במועד הפרישה בסכום חד-פעמי או להותיר אותם בקופה ולקבל מהם בעתיד קצבה בלבד.
- העברת כספים בקופת גמל לא משלמת לקצבה (פיצויים ותגמולים) של מוטבים לאחר פטירת המוריש לחשבון חדש על שם המוטבים תיחשב אף היא להפקדה חדשה בקופת גמל לא משלמת לקצבה, על כל המשתמע מכך. המשמעות הנה כי הכסף לא יהיה "נוזל" בכל רגע נתון והמוטבים יוכלו למשכו בגיל פרישה בדרך של קצבה בלבד בהתאם לכללים שהוזכרו לעיל. אולם, אם המוטבים הותירו את הכספים בקופה עד 24.3.2008 הם רשאים לבקש למשוך את כספם בחזרה בניכוי המס החל על התשואות בלבד.

ניכוי וזיכוי למס בקופות גמל משלמות/לא משלמות לקצבה

תחולה: שכיר שאינו "עמית מוטב"

פרמיה לניכוי סעיף 47(ב)(2):

ניכוי בשיעור 5% ממשכורת לא מבוטחת בגובה ההפרש בין המשכורת עד 30,000 ש"ח לחודש לבין המשכורת המבוטחת, אך לא יותר מ-7,400 ש"ח לחודש.

מסקנה: אם המשכורת המבוטחת גבוהה מ-30,000 ש"ח לחודש = אין ניכוי 47(ב)(2).

פרמיה לזיכוי סעיף 45(ד) – מתקבלת מצירוף שני הסכומים הבאים:

- לגבי משכורת מבוטחת – פרמיה לזיכוי בשיעור 7% ממשכורת מבוטחת עד 7,400 ש"ח לחודש.

- לגבי הפקדות כעמית עצמאי – פרמיה לזיכוי בשיעור 5% ממשכורת עד 7,400 ש"ח לחודש בניכוי סכומים שהופקדו כעמית שכיר.

שיעור הזיכוי – 35%.

דוגמא

שכר – 10,000 ש"ח לחודש.

הפקדות לפי פנסיית חובה – 0.83% לכל מרכיב (דהיינו סה"כ 2.5%) בגין שכר ממוצע במשק בגובה 7,663 ש"ח לחודש = סך הפקדה בקצבה 192 ש"ח לחודש ולכן לא עמית מוטב.

ניכוי בשיעור 5% ממשכורת לא מבוטחת בגובה ההפרש בין המשכורת (10,000) לבין המשכורת המבוטחת (7,663), אך לא יותר מ-7,400. מכאן שהמשכורת הלא מבוטחת לצורך הניכוי הנה 2,337 וסכום הניכוי הנו $2,337 * 5\% = 117$.

שלב 1 – פרמיה לזיכוי בגין משכורת מבוטחת הנה בשיעור 7% ממשכורת מבוטחת עד 7,400 = $7,400 * 7\%$ (אולם הפקיד רק 64 ולכן יקבל רק 64).

שלב 2 – פרמיה לזיכוי בגין הפקדות כעמית עצמאי הנה בשיעור 5% ממשכורת עד 7,400 בניכוי סכומים שהופקדו כעמית שכיר = $306 = 7,400 * 5\% - 64$.

תחולה: כל עצמאי ושכיר שהנו "עמית מוטב"
פרמיה לזיכוי סעיף 47(ב1):

- עצמאי – ניכוי בשיעור 11% מהכנסה עד 15,000 ש"ח לחודש.
  - שכיר – מתקבלת מצירוף שני הסכומים הבאים:
    - ניכוי בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת עד 7,500 ש"ח לחודש בניכוי משכורת מבוטחת.
    - ניכוי בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת בגובה ההפרש בין המשכורת עד 30,000 ש"ח לחודש לבין הגבוה מבין המשכורת המבוטחת 7,500 אך לא יותר מ-7,500 ש"ח לחודש.
- מסקנה:** אם המשכורת המבוטחת גבוהה מ-30,000 ש"ח לחודש = אין ניכוי 47(ב1).

פרמיה לזיכוי סעיף 45א(ה):

- עצמאי – פרמיה לזיכוי בשיעור 5% מהכנסה עד 15,000 ש"ח לחודש².
  - שכיר – מתקבלת מצירוף שני הסכומים הבאים:
    - לגבי משכורת מבוטחת – פרמיה לזיכוי בשיעור 7% ממשכורת מבוטחת עד 7,400 ש"ח לחודש.
    - לגבי משכורת לא מבוטחת – פרמיה לזיכוי בשיעור 5% ממשכורת לא מבוטחת, עד 15,000 ש"ח לחודש בניכוי הנמוך מבין המשכורת המבוטחת/7,400 ש"ח לחודש.
- שיעור הזיכוי – 35%.

דוגמא 1

שכר – 10,000 ש"ח לחודש.
הפקדות לפי 5%, 5%, 8.33% (דהיינו סה"כ 18.33%) בגין שכר של 7,000 ש"ח לחודש = סך הפקדה בקצבה – 1,283 ש"ח לחודש ולכן עמית מוטב.
שלב 1 – ניכוי בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת עד 7,500 בניכוי משכורת מבוטחת $(7,000) \leq 55 = (7,500 - 7,000) * 11\%$.
שלב 2 – ניכוי בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת בגובה ההפרש בין המשכורת עד 30,000 (10,000) לבין הגבוה מבין המשכורת המבוטחת/7,500 (7,500) אך לא יותר מ-7,500 (2,500).
מכאן שהניכוי הנו בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת של 2,500 – $275 = 2,500 * 11\%$.
שלב 1 – פרמיה לזיכוי בגין משכורת מבוטחת הנה בשיעור 7% ממשכורת מבוטחת עד 7,400 $\leq 518 = 7,400 * 7\%$ (אולם הפקיד רק 350 ולכן יקבל רק 350).
שלב 2 – פרמיה לזיכוי בגין משכורת לא מבוטחת הנה בשיעור 5% ממשכורת לא מבוטחת, עד 15,000 בניכוי הנמוך מבין המשכורת המבוטחת/7,400 (7,000) $\leq 400 = (7,000 - 7,400) * 5\%$.

דוגמא 2

שכר – 20,000 ש"ח לחודש.
הפקדות לפי 5%, 5%, 8.33% (דהיינו סה"כ 18.33%) בגין שכר של 10,000 ש"ח לחודש = סך הפקדה בקצבה – 1,833 ש"ח לחודש ולכן עמית מוטב.
שלב 1 – ניכוי בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת עד 7,500 בניכוי משכורת מבוטחת $-2,500 = 7,500 - 10,000 \leq$ אין ניכוי.
שלב 2 – ניכוי בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת בגובה ההפרש בין המשכורת עד 30,000 (20,000) לבין הגבוה מבין המשכורת המבוטחת/7,500 (10,000), אך לא יותר מ-7,500 (7,500).
מכאן שהניכוי הנו בשיעור 11% ממשכורת לא מבוטחת של 7,500 – $825 = 7,500 * 11\%$.
שלב 1 – פרמיה לזיכוי בגין משכורת מבוטחת הנה בשיעור 7% ממשכורת מבוטחת עד 7,400 $\leq 518 = 7,400 * 7\%$ (אולם הפקיד רק 500 ולכן יקבל רק 500).
שלב 2 – פרמיה לזיכוי בגין משכורת לא מבוטחת הנה בשיעור 5% ממשכורת לא מבוטחת, עד 15,000 בניכוי הנמוך מבין המשכורת המבוטחת/7,400 (7,400) $\leq 380 = (7,400 - 15,000) * 5\%$.

דוגמא 3

הכנסה מעסק – 20,000 ש"ח לחודש.

² ומכאן שסך ההפקדה של העצמאי מסתכמת ל-16% מהכנסתו החייבת עד 15,000 ש"ח לחודש.

ניכוי בשיעור 11% מהכנסה עד 15,000 ש"ח לחודש $= 15,000 * 11\% = 1,650$
 פרמיה לזיכוי בשיעור 5% מהכנסה עד 15,000 ש"ח לחודש $= 15,000 * 5\% = 750$

דוגמא 4

הכנסה מעסק – 10,000 ש"ח לחודש
 ניכוי בשיעור 11% מהכנסה עד 15,000 ש"ח לחודש $= 10,000 * 11\% = 1,100$
 פרמיה לזיכוי בשיעור 5% מהכנסה עד 15,000 ש"ח לחודש $= 10,000 * 5\% = 500$

קרנות השתלמות לעצמאים

פרמיה לניכוי סעיף 17(א5) מחושבת כדלקמן:
 הסכום שהופקד בקרן בניכוי 2.5% מ"ההכנסה הקובעת".
 "ההכנסה הקובעת" – הכנסה מעסק/ממשלח-יד עד 224,000 ש"ח לשנה.
 אולם, הניכוי לא יעלה על "תקרת הניכוי" – 4.5% מ"ההכנסה הקובעת".

דוגמא 1

הכנסה מעסק – 150,000 ש"ח. הפקיד בקרן 10,000 ש"ח.
 $10,000 - 150,000 * 2.5\% = 6,250$
 תקרת ניכוי – $150,000 * 4.5\% = 6,750$
 הניכוי הנו $6,750 > 6,250$

דוגמא 2

הכנסה מעסק – 250,000 ש"ח. הפקיד בקרן 15,000 ש"ח.
 $15,000 - 224,000 * 2.5\% = 9,400$
 תקרת הניכוי – $224,000 * 4.5\% = 10,080$
 הניכוי הנו $10,080 > 9,400$

עצמאי + שכיר

פרמיה לניכוי סעיף 17(א5) מחושבת כדלקמן:
 הסכום שהופקד בקרן בניכוי 2.5% מ"סכום התקרה".
 "סכום התקרה" – הנמוך מבין:
 • הכנסה מעסק/ממשלח-יד עד 224,000 ש"ח לשנה.
 • 224,000 ש"ח בשנה בניכוי המשכורת שבשלה הופקדו סכומים בקרן השתלמות לשכירים.
 אולם, הניכוי לא יעלה על "תקרת הניכוי" – 4.5% מ"סכום התקרה".

דוגמא

הכנסה מעסק 100,000 ש"ח. הפקיד בקרן 10,000 ש"ח.
 משכורת מבוטחת בקרן השתלמות (שנתית) – 150,000 ש"ח (2.5%, 7.5%).
 סכום התקרה – $100,000 > 224,000 - 150,000 = 74,000$
 $10,000 - 74,000 * 2.5\% = 8,150$
 תקרת ניכוי – $74,000 * 4.5\% = 1,850$
 הניכוי הנו $8,150 > 1,850$

"הפקדה מוטבת"

- חשוב לזכור כי ניתן להפקיד בקרן השתלמות לעצמאים סכום של 15,720 ש"ח אשר מהווה "הפקדה מוטבת" שבגינה התשואה פטורה ממס, וזאת ללא כל קשר לגובה ההכנסה החייבת של העמית מעסק/ממשלח-יד.
- זאת עוד, אם העמית הנו גם שכיר וגם עצמאי, הוא רשאי ליהנות מ"הפקדה מוטבת" שבגינה התשואה פטורה ממס הן כעמית עצמאי (15,720 ש"ח לשנה) והן כעמית שכיר (10% ממשכורת עד 15,712 ש"ח לחודש).

הוצאה בשל רכישת ביטוח מפני אובדן כושר עבודה

- ההוצאה לא כ.ע לא תעלה על פרמיה מרבית בשיעור 3.5% מהכנסה חייבת עד 4 פעמים שמ"ב (30,652 ש"ח לחודש) $\leq$ פרמיה מרבית של 1,073 ש"ח לחודש.
- כמו-כן, הסכום המרבי אותו רשאי המעביד להפריש לעובד למרכיב התגמולים ולא כ.ע גם יחד מבלי שהעובד יהיה חייב במס במועד הפרשה הנו בשיעור 7.5% משכר עד 4 פעמים שמ"ב (30,652 ש"ח לחודש) $\leq$ פרמיה מרבית של 2,299 ש"ח לחודש. חשוב להבין כי פרמיה זו כוללת גם הפרשה למרכיב התגמולים וגם הפרשה לביטוח מפני א.כ.ע.

דוגמא 1

שכר חודשי 20,000 ש"ח.
הפקדה לתגמולי מעביד – 5% $\leq$ הופקד 1,000 ש"ח $= 20,000 * 5\%$.
תקרה להפקדה – 1,500 $= 20,000 * 7.5\%$.
הפרש לא כ.ע – 500 $= 1,500 - 1,000$.
תקרה לא כ.ע – 700 $= 20,000 * 3.5\%$.
הנמוך מבניהם – 500 $\leq 700 > 500$.

דוגמא 2

שכר חודשי 10,000 ש"ח.
הפקדה לתגמולי מעביד – 7.5% $\leq$ הופקד 750 ש"ח $= 10,000 * 7.5\%$.
תקרה להפקדה – 750 $= 10,000 * 7.5\%$.
הפרש לא כ.ע – 0 $= 750 - 750$.
תקרה לא כ.ע – 350 $= 10,000 * 3.5\%$.
הנמוך מבניהם – 0 $\leq 350 > 0$.

דוגמא 3

שכר חודשי 30,000 ש"ח.
הפקדה לתגמולי מעביד – 6% $\leq$ הופקד 1,800 ש"ח $= 30,000 * 6\%$.
תקרה להפקדה – 2,250 $= 30,000 * 7.5\%$.
הפרש לא כ.ע – 450 $= 2,250 - 1,800$.
תקרה לא כ.ע – 1,050 $= 30,000 * 3.5\%$.
הנמוך מבניהם – 450 $\leq 1,050 > 450$.

דוגמא 4

שכר חודשי 40,000 ש"ח.
הפקדה לתגמולי מעביד – 5% $\leq$ הופקד 2,000 ש"ח $= 40,000 * 5\%$.
תקרה להפקדה – 2,299 $= 30,652 * 7.5\%$.
הפרש לא כ.ע – 299 $= 2,299 - 2,000$.
תקרה לא כ.ע – 1,073 $= 30,652 * 3.5\%$.
הנמוך מבניהם – 299 $\leq 1,073 > 299$.

דוגמא 5

שכר חודשי 40,000 ש"ח.
הפקדה לתגמולי מעביד – 6% $\leq$ הופקד 2,400 ש"ח $= 40,000 * 6\%$.
תקרה להפקדה – 2,299 $= 30,652 * 7.5\%$.
הפרש לא כ.ע – -101 $= 2,299 - 2,400$.
סכום של 101 ייזקף לעובד כשווי במשכורת וכן כל רכישה נוספת של א.כ.ע.

דוגמא 6

שכר חודשי 30,000 ש"ח.

הפקדה לתגמולי מעביד - 3% <= הופקד 900 ש"ח = 3% * 30,000.

תקרה להפקדה - 2,250 = 7.5% * 30,000.

הפרש לא כ.ע - 1,350 = 2,250 - 900.

תקרה לא כ.ע - 1,050 = 3.5% * 30,000.

הנמוך מבניהם - 1,050 <= 1,350 > 1,050.

בשום מקרה ההוצאה לא כ.ע לא תעלה על 3.5% משכר עד 30,652 ש"ח לחודש.

בכבוד רב**קרלמן - רואי חשבון**